

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідно до ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.06- 05.01/262.00.1/М/ОК9- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 17 / 1

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою факультету
національної безпеки, права та
міжнародних відносин

01 вересня 2023 р., протокол № 8

Голова Вченої ради

Лариса СЕРГІЄНКО

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «Міжнародний та національний механізми захисту та дотримання прав людини»

для здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «магістр»
спеціальності 262 «Правоохоронна діяльність»
освітньо-професійна програма «Правоохоронна діяльність»
факультет національної безпеки, права та міжнародних відносин
кафедра права та правоохоронної діяльності

Схвалено на засіданні кафедри
права та правоохоронної
діяльності

29 серпня 2023 р., протокол № 8

Завідувач кафедри

Іван ДРАГАН

Гарант освітньо-професійної
програми

Ірина ЛЕГАН

Розробники: д.ю.н., доц., професор кафедри права та правоохоронної
діяльності, Катерина КАТЕРИНЧУК

Житомир
2023 – 2024 н.р.

7Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.06- 05.01/262.00.1/М/ОК9 -2023
	Екземпляр № 1	Арк 17 / 2

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 26 «Цивільна безпека»	Нормативна	
Модулів – 1	Спеціальність 262 «Правоохоронна діяльність»	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 1		1	1
Загальна кількість годин – 90		Семестр	
		2	2
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних - 2	Освітній ступінь «магістр»	Лекції	
		16 год.	4 год.
		Практичні	
		16 год.	4 год.
		Самостійна робота	
58 год.	82 год.	Вид контролю: залік	

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 36% аудиторних занять, 64% самостійної та індивідуальної роботи;

для заочної форми навчання – 9 % аудиторних занять, 91 % самостійної та індивідуальної роботи.

7Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.06- 05.01/262.00.1/М/ОК9 -2023
	Екземпляр № 1	Арк 17 / 3

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни є оволодіння студентами науково-теоретичними та практичними знаннями про сутність та правову природу міжнародно-правових стандартів прав і свобод людини, форми їх реалізації, а також про систему універсальних, регіональних та національних механізмів захисту та дотримання прав і свобод людини.

Під час вивчення навчальної дисципліни здобувачі вищої освіти:

знатимуть систему державних інституцій із захисту прав людини та порядок звернення;

оволодіють змістом основних нормативно-правових актів у сфері захисту прав людини в Україні та порядок їх реалізації;

знатимуть основні міжнародні акти у сфері захисту прав людини і основоположних свобод та їх місце в системі джерел права України;

володітимуть основами міжнародних стандартів прав людини та каталогом конституційних, невідчужуваних прав людини в Україні;

знатимуть особливості захисту основних прав людини міжнародними механізмами та національними судами, зокрема, порядок звернення громадян України до Європейського суду з прав людини;

знатимуть принципи тлумачення положень правових міжнародних документів про права людини та судову практику їх застосування;

матимуть необхідні знання щодо практики Європейського суду з прав людини (ЄСПЛ) та особливості реалізації рішень ЄСПЛ у національному праві;

орієнтуватимуться щодо повноважень Комісара Ради Європи з прав людини, Міжнародного кримінального суду та інших органів, що складають міжнародний механізм захисту прав людини;

зможуть фахово тлумачити зміст міжнародних конвенцій і договорів та визначати можливість їх реалізації в Україні з метою захисту прав людини; навчатися самостійно складати основні правові документи з метою досудового та судового захисту своїх прав.

Зміст навчальної дисципліни направлений на формування наступних **компетентностей:**

ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК5. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК6. Усвідомлення рівних можливостей та гендерних проблем.

ЗК8. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

СК1. Здатність брати участь у розробленні та кваліфіковано застосовувати нормативно-правові акти в різних сферах юридичної діяльності, реалізовувати норми матеріального й процесуального права в професійній діяльності.

СК2. Здатність забезпечувати законність та правопорядок, безпеку особистості, суспільства, держави в межах виконання своїх посадових обов'язків.

7Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.06- 05.01/262.00.1/М/ОК9 -2023
	Екземпляр № 1	Арк 17 / 4

СК5. Здатність давати кваліфіковані юридичні висновки й консультації в конкретних сферах юридичної діяльності.

СК15. Здатність вживати заходів з метою запобігання, виявлення та припинення адміністративних і кримінальних правопорушень, заходів, спрямованих на усунення загроз приватним та публічним інтересам людини й держави.

Отримані знання з навчальної дисципліни стануть складовими наступних **програмних результатів** навчання за спеціальністю 262 «Правоохоронна діяльність»:

РН1. Зрозуміло і недвозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію до фахівців і нефахівців; зокрема, під час публічних виступів, дискусій, проведення занять.

РН7. Забезпечувати законність та правопорядок, захист прав та інтересів особистості, суспільства, держави з використанням ефективних методів й засобів забезпечення публічної безпеки і порядку в межах виконання своїх посадових обов'язків.

РН11. Розробляти та кваліфіковано застосовувати нормативно-правові акти в різних сферах юридичної діяльності, реалізовувати норми матеріального й процесуального права в професійній діяльності.

РН12. Надавати кваліфіковані юридичні висновки й консультації в конкретних сферах юридичної діяльності.

РН15. Модифікувати основні методи та засоби забезпечення охорони прав і свобод людини, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки та порядку.

РН21. Організувати взаємодію національних правоохоронних організацій з міжнародними з метою запобігання та протидії транснаціональній злочинності.

7Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.06- 05.01/262.00.1/М/ОК9 -2023
	Екземпляр № 1	Арк 17 / 5

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Міжнародний та національний механізми захисту та дотримання прав людини

Тема 1. Сучасна концепція прав людини та підходи до розуміння механізмів захисту прав людини

- 1) Загальні положення про права людини. Покоління прав людини.
- 2) Становлення міжнародної системи захисту прав людини.
- 3) Універсальні та регіональні міжнародні механізми захисту прав людини. Конвенційні, квазісудові та судові органи захисту прав людини.

Тема 2. Універсальні міжнародні організаційно-правові механізми захисту прав людини

- 1) Захист прав людини в діяльності Ліги Націй.
- 2) Захист прав людини, що здійснюється під егідою ООН:
  - 2.1 Статут ООН, Загальна декларація прав людини 1948 р.
  - 2.2 Рада ООН з прав людини.
  - 2.3 Верховний Комісар ООН з прав людини.
  - 2.4 Управління Верховного комісара ООН у справах біженців.
  - 2.5 Міжнародний пакт про громадянські і політичні права 1966 р. Комітет з прав людини.
  - 2.6 Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права 1966 р. Комітет з економічних, соціальних та культурних прав.
  - 2.7 Конвенція ООН про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок 1979 р. Комітет з ліквідації дискримінації щодо жінок.
  - 2.8 Конвенція ООН про права дитини 1989 р. Комітет з прав дитини.
  - 2.9 Конвенція проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поведінки і покарання 1984 р. Комітет проти катувань.
  - 2.10 Міжнародна конвенція про ліквідацію всіх форм расової дискримінації 1965 р. Комітет по ліквідації расової дискримінації.
  - 2.11 Конвенція ООН про права осіб з інвалідністю 2006 р. Комітет з прав осіб з інвалідністю.

Тема 3. Регіональні міжнародні організаційно-правові механізми захисту прав людини

1. Європейська система захисту прав людини:
  - 1.1. Захист прав людини, що здійснює ОБСЄ (Бюро з демократичних інститутів і прав людини ОБСЄ, Верховний комісар ОБСЄ у справах національних меншин).
  - 1.2. Система захисту прав людини Європейського Союзу. Хартія основоположних прав Європейського Союзу 2000 р.

7Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.06- 05.01/262.00.1/М/ОК9 -2023
	Екземпляр № 1	Арк 17 / 6

- 1.3. Система захисту прав людини в Раді Європи. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод 1950 р.
2. Міжамериканська система захисту прав людини.
3. Захист прав людини у країнах Африки.

Тема 4. Механізм захисту прав людини в Раді Європи

1. Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод як міжнародний договір: структура, набуття чинності, денонсація, застереження.
2. Нагляд за виконанням рішень Європейського суду з прав людини з боку Комітету Міністрів Ради Європи.
3. Правомірне обмеження прав людини та відступ держав від своїх зобов'язань, закріплених у Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод 1950 р., за надзвичайних станів.
4. Європейський суд з прав людини: організаційна структура, компетенція і порядок роботи.
5. Юрисдикція Європейського суду з прав людини: предметна, за колом осіб, територіальна.
6. Умови прийнятності індивідуальної заяви до Європейського суду з прав людини.

Тема 5. Конституційно-правові гарантії та механізми захисту прав, свобод і законних інтересів громадян в Україні

1. Інститут Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини.
2. Судова система захисту конституційних прав і свобод в Україні. Роль Конституційного Суду України в процесі реалізації, охорони та захисту конституційних прав і свобод людини і громадянина.
3. Впровадження системи електронного обліку та відеофіксації (Custody records) в діяльності ізоляторів тимчасового тримання України

Тема 6. Вхідження України до міжнародної системи захисту прав людини та реалізація міжнародних стандартів прав людини на національному рівні

1. Імплементация Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод в національний правопорядок: загальна характеристика. Місце ЄКПЛ у правовій системі України.
2. Порядок звернення громадян України до Європейського суду з прав людини.
3. Рішення Європейського суду з прав людини та їх реалізація в національному праві України. Поняття пілотних рішень ЄСПЛ.

7Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.06- 05.01/262.00.1/М/ОК9 -2023
	Екземпляр № 1	Арк 17 / 7

4. Структура (тематичний план) навчальної дисципліни

Змістові модулі і теми	Кількість годин							
	денна форма				заочна форма			
	усього	лекції	практичні	самостійна робота	усього	лекції	практичні	самостійна робота
Модуль 1								
Змістовий модуль 1								
Тема 1. Сучасна концепція прав людини та підходи до розуміння механізмів захисту прав людини	15	3	3	9	15	1	1	13
Тема 2. Універсальні міжнародні організаційно-правові механізми захисту прав людини	15	3	3	9	15	1	-	14
Тема 3. Регіональні міжнародні організаційно-правові механізми захисту прав людини	15	2	3	10	15	-	1	14
Тема 4. Механізм захисту прав людини в Раді Європи	15	2	3	10	15	1	-	14
Тема 5. Конституційно-правові гарантії та механізми захисту прав, свобод і законних інтересів громадян в Україні	15	3	2	10	15	-	1	14
Тема 6. Входження України до міжнародної системи захисту прав людини та реалізація міжнародних стандартів прав людини на національному рівні	15	3	2	10	15	1	1	13
Разом за змістовий модуль 1	90	16	16	58	90	4	4	82
ВСЬОГО	90	16	16	58	90	4	4	82

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Сучасна концепція прав людини та підходи до розуміння механізмів захисту прав людини	3	1
2	Універсальні міжнародні організаційно-правові механізми захисту прав людини	3	-
3	Регіональні міжнародні організаційно-правові механізми захисту прав людини	3	1
4	Механізм захисту прав людини в Раді Європи	3	-
5	Конституційно-правові гарантії та механізми захисту прав, свобод і законних інтересів громадян в Україні	2	1
6	Входження України до міжнародної системи захисту прав людини та реалізація міжнародних стандартів прав людини на національному рівні	2	1
РАЗОМ		16	4

7Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.06- 05.01/262.00.1/М/ОК9 -2023
	Екземпляр № 1	Арк 17 / 8

6. Завдання для самостійної роботи

Передбачається, що в період вивчення навчальної дисципліни студент самостійно розв'язує домашнє завдання, вивчає матеріал курсу в процесі підготовки до практичних занять і модульної роботи, а також в цілому перед сесією. Завдання для самостійної роботи передбачає: опрацювання конспекту лекційних занять; опрацювання основної та додаткової літератури, інформаційних ресурсів в Інтернеті.

Змістовий модуль 1. Міжнародний та національний механізми захисту та дотримання прав людини

Тема 1. Сучасна концепція прав людини та підходи до розуміння механізмів захисту прав людини

Завдання 1. Опрацювання теоретичного питання за темою дисципліни:

- 1) Становлення міжнародної системи захисту прав людини.

Тема 2. Універсальні міжнародні організаційно-правові механізми захисту прав людини

Завдання 1. Опрацювання таких теоретичних питань за темою дисципліни:

- 1) Захист прав людини в діяльності Ліги Націй.
- 2) Захист прав людини, що здійснюється під егідою ООН:
  - 2.12 Конвенція ООН про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок 1979 р. Комітет з ліквідації дискримінації щодо жінок.
  - 2.13 Конвенція ООН про права дитини 1989 р. Комітет з прав дитини.
  - 2.14 Конвенція проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання 1984 р. Комітет проти катувань.
  - 2.15 Міжнародна конвенція про ліквідацію всіх форм расової дискримінації 1965 р. Комітет по ліквідації расової дискримінації.
  - 2.16 Конвенція ООН про права осіб з інвалідністю 2006 р. Комітет з прав осіб з інвалідністю.

Тема 3. Регіональні міжнародні організаційно-правові механізми захисту прав людини

Завдання 1. Опрацювання таких теоретичних питань за темою дисципліни:

1. Європейська система захисту прав людини:
  - 1.1. Захист прав людини, що здійснює ОБСЄ (Бюро з демократичних інститутів і прав людини ОБСЄ, Верховний комісар ОБСЄ у справах національних меншин).
2. Міжамериканська система захисту прав людини.
3. Захист прав людини у країнах Африки.

7Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.06- 05.01/262.00.1/М/ОК9 -2023
	Екземпляр № 1	Арк 17 / 9

Тема 4. Механізм захисту прав людини в Раді Європи

Завдання 1. Опрацювання таких теоретичних питань за темою дисципліни:

1. Нагляд за виконанням рішень Європейського суду з прав людини з боку Комітету Міністрів Ради Європи.
2. Правомірне обмеження прав людини та відступ держав від своїх зобов'язань, закріплених у Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод 1950 р., за надзвичайних станів.
3. Європейський суд з прав людини: організаційна структура, компетенція і порядок роботи.

Тема 5. Конституційно-правові гарантії та механізми захисту прав, свобод і законних інтересів громадян в Україні

Завдання 1. Опрацювання таких теоретичних питань за темою дисципліни:

1. Роль Конституційного Суду України в процесі реалізації, охорони та захисту конституційних прав і свобод людини і громадянина.

Тема 6. Вхідження України до міжнародної системи захисту прав людини та реалізація міжнародних стандартів прав людини на національному рівні

Завдання 1. Опрацювання таких теоретичних питань за темою дисципліни:

1. Рішення Європейського суду з прав людини та їх реалізація в національному праві України. Поняття пілотних рішень ЄСПЛ.

7. Індивідуальні завдання

Індивідуальна робота студентів з навчальної дисципліни «Міжнародний та національний механізми захисту та дотримання прав людини» включає:

- написання рефератів та їх захист на практичних заняттях;
- написання есе, наукових тез доповідей за визначеною тематикою.

8. Методи навчання

В процесі викладання даного предмету використовуються:

а) методи організації і здійснення навчально-пізнавальної діяльності (пояснення, інструктаж, розповідь, лекція, робота з підручником; ілюстрування, демонстрування, самостійне спостереження, вправи, практичні і дослідні роботи);

7Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.06- 05.01/262.00.1/М/ОК9 -2023
	Екземпляр № 1	Арк 17 / 10

б) методи стимулювання навчальної діяльності (навчальна дискусія, пізнавальні ігри, створення ситуації інтересу у процесі викладення, створення ситуації новизни, опора на життєвий досвід студента);

в) методи контролю і самоконтролю у навчанні (усний, письмовий, тестовий, графічний, самоконтроль і самооцінка).

9. Методи контролю

Під час вивчення навчальної дисципліни «Міжнародний та національний механізми захисту та дотримання прав людини» застосовується поточний, модульний та підсумковий контроль.

Поточний контроль – це оцінювання засвоєння здобувачем вищої освіти навчального матеріалу під час проведення аудиторних занять, при виконанні індивідуальної і самостійної роботи.

Модульний контроль – це оцінювання якості засвоєння навчального матеріалу змістових модулів.

Поточний та модульний контроль може проводитися у формі усного опитування, виконання письмового завдання, комп'ютерного або письмового тестування, виступів на семінарських та практичних заняттях, у формі колоквіуму. Форми проведення поточного та модульного контролю визначаються викладачем.

Підсумковий контроль здійснюється безпосередньо після завершення вивчення навчальної дисципліни (освітнього компонента).

10. Розподіл балів

Поточне тестування та самостійна робота						Сума
Змістовий модуль 1						
T1	T2	T3	T4	T5	T6	100
15	15	15	20	15	20	

Шкала оцінювання

За шкалою	Залік	Бали
A	Зараховано	90-100
B	Зараховано	82-89
C		74-81
D	Зараховано	64-73
E		60-63
FX	Не зараховано	35-59
F	Не зараховано	0-34

7Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.06- 05.01/262.00.1/М/ОК9 -2023
	Екземпляр № 1	Арк 17 / 11

11. Перелік питань до заліку

1. Загальні положення про права людини. Покоління прав людини.
2. Становлення міжнародної системи захисту прав людини.
3. Універсальні та регіональні міжнародні механізми захисту прав людини.
4. Конвенційні, квазісудові та судові органи захисту прав людини.
5. Захист прав людини в діяльності Ліги Націй.
6. Захист прав людини, що здійснюється під егідою ООН:
7. Статут ООН, Загальна декларація прав людини 1948 р.
8. Рада ООН з прав людини.
9. Верховний Комісар ООН з прав людини.
10. Управління Верховного комісара ООН у справах біженців.
11. Європейська система захисту прав людини:
12. Захист прав людини, що здійснює ОБСЄ (Бюро з демократичних інститутів і прав людини ОБСЄ, Верховний комісар ОБСЄ у справах національних меншин).
13. Система захисту прав людини Європейського Союзу. Хартія основоположних прав Європейського Союзу 2000 р.
14. Система захисту прав людини в Раді Європи. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод 1950 р.
15. Міжамериканська система захисту прав людини.
16. Захист прав людини у країнах Африки.
17. Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод як міжнародний договір: структура, набуття чинності, денонсація, застереження.
18. Нагляд за виконанням рішень Європейського суду з прав людини з боку Комітету Міністрів Ради Європи.
19. Правомірне обмеження прав людини та відступ держав від своїх зобов'язань, закріплених у Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод 1950 р., за надзвичайних станів.
20. Європейський суд з прав людини: організаційна структура, компетенція і порядок роботи.
21. Юрисдикція Європейського суду з прав людини: предметна, за колом осіб, територіальна.
22. Умови прийнятності індивідуальної заяви до Європейського суду з прав людини.
23. Інститут Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини.
24. Судова система захисту конституційних прав і свобод в Україні. Роль Конституційного Суду України в процесі реалізації, охорони та захисту конституційних прав і свобод людини і громадянина.

7Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.06- 05.01/262.00.1/М/ОК9 -2023
	Екземпляр № 1	Арк 17 / 12

25. Імплементация Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод в національний правопорядок: загальна характеристика. Місце ЄКПЛ у правовій системі України.

26. Порядок звернення громадян України до Європейського суду з прав людини.

27. Рішення Європейського суду з прав людини та їх реалізація в національному праві України. Поняття пілотних рішень ЄСПЛ.

12. Рекомендована література

Основна література

1. Дей М. О. Міжнародні стандарти прав людини та практика ЄСПЛ: навч. посіб. для здобувачів вищ. освіти галузі знань "08 Право" спец. "081 Право" / М. О. Дей, І. М. Сопілка ; Нац. авіац. ун-т. Ніжин : Лисенко М. М. [вид.], 2022. 191 с.

2. Конституційне право: навч. посібник / Д. Терлецький, М. Афанасьєва, Ю. Батан [та ін.] ; за заг. ред. Д. Терлецького ; НУ «Одес. юрид. академія». Одеса : Фенікс, 2023. 584 с.

3. Міжнародний захист прав людини: навч. посіб. / [О. Барабаш та ін., за ред. О. Б. Онишко] ; Львів. держ. ун-т внутр. справ. Львів : Львів. держ. ун-т внутр. справ, 2022. 539 с.

4. Міжнародний захист прав людини: навч.-метод. посіб. для самот. роботи здобувачів вищ. освіти та дистанц. навчання / Гураленко Н. А. [та ін.]. Хмельницький : Хмельниц. ун-т упр. та права ім. Леоніда Юзькова, 2020. 147 с.

5. Наливайко Л. Р. Міжнародний захист прав людини: навч. посіб. / Л. Р. Наливайко, К. В. Степаненко, Є. М. Щербина ; Дніпропетр. держ. ун-т внутр. справ. Дніпро : ДДУВС, 2020. 259 с.

6. Опольська Наталя. Міжнародний захист прав людини: навч. посіб. / Наталя Опольська, Анна Бабой, Владислав Бабой ; Вінниц. нац. аграр. ун-т. Вінниця : Твори, 2021. 407 с.

7. Погребняк В. Я., Крестьянінов О. О., Аюпова Р. М. та ін. Збірник законодавства та практики Європейського суду з прав людини: практ. посіб. для суддів / [упоряд.: В. Я. Погребняк, О. О. Крестьянінов, Р. М. Аюпова та ін.]. Харків: Право, 2018. 398 с.

7Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.06- 05.01/262.00.1/М/ОК9 -2023
	Екземпляр № 1	Арк 17 / 13

8. Сердюк О. В., Трагнюк О. Я., Яковюк І. В. та ін. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод (в питаннях і відповідях) : навч.-довід. посіб; за заг. ред. І. В. Яковюка. Вид. 2-е, випр. Харків: Право, 2020. 126 с.

9. Сердюк О. В., Щокін Ю. В., Яковюк І. В. та ін. Теорія та практика застосування Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод: компендіум; за заг. ред. О. В. Сердюка, І. В. Яковюка. 2-ге вид., допов. Харків: Право, 2019. 404 с.

10. Сироїд Т. Л., Гавриленко О. А., Фоміна Л. О. Міжнародне публічне право. Міжнародний захист прав людини : посіб. для підгот. до зовн. незалеж. оцінювання; за заг. ред. Т. Л. Сироїд. 3-тє вид., перероб. і допов. Харків: Право, 2020. 494 с.

Допоміжна література

1. Бабой А., Опольська Н. Свобода вираження поглядів в мережі інтернет в умовах розвитку інформаційного суспільства. Economic and Law Paradigm of Modern Society. Issue 2, 2020. С. 60-73.

2. Захарова О. С. Рішення Європейського суду з прав людини в цивільних справах. Захист власності, приватного і сімейного життя та свободи поглядів. К.: Юрінком Інтер, 2019. 324 с.

3. Колесніченко Н. М. Універсальність прав людини: сучасні підходи до проблеми. Наукові праці. Політологія. Випуск 166. Том 178. 2020. С. 31-35.

4. Право на життя в контексті кримінального провадження: практика Європейського суду з прав людини та законодавство України: наук.-практ. посіб. / уклад.: А. В. Столітній, С. В. Шмаленя, Я. А. Соколова-Височина та ін. ; за заг. ред. А. В. Столітнього. Харків: Право, 2019. 186 с.

5. Права і свободи людини та їх дотримання під час дії воєнного стану. Ануфрієв М. І., Грицай Т. Г., Дубенко О. І., Коломoeць О. Д., Копотун І. М., Кривенко О. В., Петков В. П., Сивка В. В., Соболев Є. Ю. К. : ВД «Професіонал», 2022. 310 с.

6. Права і свободи людини: підручн. Тертишник В. М.- Київ: Алерта, 2022. 432 с.

7Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.06- 05.01/262.00.1/М/ОК9 -2023
	Екземпляр № 1	Арк 17 / 14

7. Сироїд Т. Л., Фоміна Л. О. Міжнародний захист прав людини: навч. посіб. / Т. Л. Сироїд, Л. О. Фоміна. Харків: Право, 2019. 310 с.
8. Kaletnik G, Honcharuk I, Okhota Y. The Waste-Free Production Development for the Energy Autonomy Formation of Ukrainian Agricultural Enterprises. *Journal of Environmental Management & Tourism*, 2020. С. 513-522.
9. Hryhorij Kaletnik, Nataliya Zdyrko Public procurement in Ukraine as a state governance instrument: evaluation, control, improvement. *Economic Annals-XXI*. № 178. 2019.
10. Mangora T. V. Features of legal status of refugees in international law. *Colloquium-journal*, 2020. № 27 (79). P. 29-36.
11. Опольська Н. М. Міжнародно-правові гарантії права на свободу творчості *Economic and law paradigm of modern society*. 2020. Issue 1. P. 114-120.
12. Pravdiuk A. Constitutional and legal bases for the functioning of information society. *Norwegian Journal of development of the International Science*. 2020. № 48. P. 35-42.
13. Ihor Diorditsa, Kateryna Katerynychuk, Armeni Telestakova, Nataliia Kulak, Andrii Nastiuk. Cyberterrorism as a threat to the cyber security of Ukraine: A discussion of theoretical aspects. *Revista Amazonia Investiga*. Volume 10 – Issue 40. April 2021. S. 73-83. URL: <https://amazoniainvestiga.info/check/40/8-73-83.pdf>. DOI: <https://doi.org/10.34069/AI/2021.40.04.8>
14. Kateryna Katerynychuk, Ihor Diorditsa, Inna Kovalenko, Sergij Kyrenko, Nina Trotsiuk. Protection of human health: medical and legal aspects. *Revista cuestiones politicas*. Volume 39. № 70. (2021). S. 385-406. DOI: <https://doi.org/10.46398/cuestpol.3970.24>
15. Kateryna Katerynychuk, Sergij Kyrenko, Olha Nazarenko, Olga Koval, Olha Matsiuk. LEGAL AND SOCIO-PSYCHOLOGICAL ISSUES OF BULLYING AND CYBERBULLYING. *JOURNAL OF LAW AND POLITICAL SCIENCES*. Vol. 29. 4 Sept. 2021. S. 71-99. ISSN 2222-7288. E. ISSN 2518-5551. <https://drive.google.com/file/d/1kEpn5th830ITli2N0yX8Ts3pZBzYmKkS/view>
16. Kateryna Katerynychuk, Ihor Diorditsa, Sergij Kyrenko, Iryna Vasylykivska, Bepal Olha. The issues of interpretation of “health”, “pain” and “suffering” concepts in modern multidisciplinary science. *Linguistics and Culture*

7Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.06- 05.01/262.00.1/М/ОК9 -2023
	Екземпляр № 1	Арк 17 / 15

Review. 2023. (S4), S. 327-343. <https://doi.org/10.37028/lingcure.v5nS4.1579> (Scopus).

13. Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Загальна декларація прав людини ООН; Декларація, Міжнародний документ від 10.12.1948 р. Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015#Text
2. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права ООН; Пакт, Міжнародний документ від 16.12.1966 р. Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_043#Text
3. Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права ООН; Пакт, Міжнародний документ від 16.12.1966 р. Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_042#Text
4. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод. Рада Європи; Конвенція, Міжнародний документ від 04.11.1950 р. Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text
5. Конституція України. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1996. № 30. ст. 141. Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
6. Заключний акт Наради з безпеки та співробітництва в Європі ООН; Акт, Міжнародний документ від 01.08.1975 р. Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_055#Text
7. Хартія основних прав Європейського Союзу Європейський Союз; Хартія, Міжнародний документ від 07.12.2000 р. Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_524#Text
8. Американська конвенція прав людини; Конвенція, Міжнародний документ від 22.11.1969 р. URL: <https://constituanta.blogspot.com/2011/02/1969.html>

7Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.06- 05.01/262.00.1/М/ОК9 -2023
	Екземпляр № 1	Арк 17 / 16

9. Африканська хартія прав людини і народів; Хартія, Міжнародний документ від 26.06.1981 р. URL: <https://constituanta.blogspot.com/2011/04/1981.html>

10. Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини: Закон України від 23.02.2006 № 3477-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/3477-15#Text>

11. Статут Продовольчої та сільськогосподарської організації ООН ООН; Статут, Міжнародний документ від 16.10.1945. URL: https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/995_c17#Text

12. Конвенція Організації Об'єднаних Націй про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок (укр/рос) ООН; Конвенція, Міжнародний документ від 18.12.1979. URL: https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/995_207#Text

13. Конвенція про права дитини ООН; Конвенція, Міжнародний документ від 20.11.1989. URL: https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/995_021#n2

14. Конвенція проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поведінки і покарання ООН; Конвенція, Міжнародний документ від 10.12.1984. URL: https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/995_085#Text

15. Міжнародна конвенція про ліквідацію всіх форм расової дискримінації ООН; Конвенція, Міжнародний документ, Заява від 21.12.1965. URL: https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/995_105#Text

16. Конвенція про права осіб з інвалідністю (Конвенція про права інвалідів) ООН; Конвенція від 13.12.2006. URL: https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/995_g71#n331

17. Справа «Каверзін проти України» (Заява № 23893/03) Європейський суд з прав людини, Міжнародні суди; Рішення, Справа, Заява від 15.05.2012. URL: https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/974_851#n2

18. Справа «Харченко проти України» (Заява N 40107/02) Європейський суд з прав людини, Міжнародні суди; Рішення, Справа від 10.02.2011. URL: https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/974_662#Text

7Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.06- 05.01/262.00.1/М/ОК9 -2023
	Екземпляр № 1	Арк 17 / 17

19. Справа "Савіни проти України" (Заява N 39948/06) Європейський суд з прав людини, Міжнародні суди; Рішення, Справа від 18.12.2008. URL: https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/974_454#Text

20. Справа «Кривіцька та Кривіцький проти України» (Заява № 30856/03) Європейський суд з прав людини, Міжнародні суди; Рішення, Справа, Заява від 02.12.2010. URL: https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/974_774#n2

21. Справа «Швидка проти України» (Заява № 17888/12) Європейський суд з прав людини, Міжнародні суди; Рішення, Справа, Заява [...] від 30.10.2014. URL: https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/974_a40#n2

22. Справа «Веніамін Тимошенко та інші проти України» (Заява № 48408/12) Європейський суд з прав людини, Міжнародні суди; Рішення, Справа, Заява від 02.10.2014. URL: https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/974_a44#n2

23. Справа «Пічкур проти України» (Заява № 10441/06) Європейський суд з прав людини, Міжнародні суди; Рішення, Справа, Заява від 07.11.2013. URL: https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/974_984#n2

24. Справа «Олександр Волков проти України» (Заява № 21722/11) Європейський суд з прав людини, Міжнародні суди; Рішення, Справа, Заява від 06.02.2018. URL: https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/974_c71#n2

25. Справа «Юрій Миколайович Іванов проти України» (Заява N 40450/04) Європейський суд з прав людини, Міжнародні суди; Рішення. Справа від 15.10.2009. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974_479#Text